View the original article

ایران و آمریکا

تهدیدهای جدید حکومت ایران؛ آیا اروپا در تیررس موشک‌ها قرار گرفته است؟

کیان شریفی

۱۳/آبان/۱۴۰۵

ایران و آمریکا طی هفته‌های گذشته، با وجود ادامهٔ تلاش‌های دیپلماتیک، بارها یکدیگر را تهدید کرده‌اند و احتمال تشدید درگیری‌های نظامی پس از انتخابات میان‌دوره‌ای کنگره آمریکا همچنان وجود دارد.

رسانه‌های ایران روز نهم آبان با انتشار متنی منسوب به مجتبی خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی، نوشتند او به فرماندهان ارشد نیروهای مسلح دستور داده است به هرگونه تهدید احتمالی «فوری، اثرگذار و بدون محدودیت جغرافیایی» پاسخ بدهند.

این بخش از دستور منتسب به مجتبی خامنه‌ای، گمانه‌زنی‌هایی را دربارهٔ منظور او از نبود محدودیت جغرافیایی و توانایی نظامی جمهوری اسلامی برای عملی کردن چنین تهدیدی در ایران برانگیخته است.

پس از آغاز حملات آمریکا و اسرائیل به ایران در نهم اسفند ۱۴۰۴، تهران در واکنش، مراکز نظامی و غیرنظامی در کشورهای عربی حاشیهٔ خلیج فارس را هدف قرار داد و تأکید کرد که هدف حملاتش منافع آمریکا در منطقه است.

به گفتهٔ تحلیلگران، جمهوری اسلامی امیدوار بود با گسترش دامنهٔ جنگ به کشورهای منطقه و حمله به خاک متحدان آمریکا، واشینگتن را برای توقف حملات تحت فشار قرار دهد.

اکنون برخی در تهران می‌گویند اگر جنگ بار دیگر شعله‌ور شود، چنان‌که دونالد ترامپ تهدید کرده است، دامنهٔ درگیری‌ها می‌تواند از منطقه فراتر برود.

منوچهر متکی، نمایندهٔ محافظه‌کار مجلس و وزیر خارجهٔ پیشین ایران، گفته است جنگ بعدی «جنگی منطقه‌ای نخواهد بود».

او پس از انتشار بیانیهٔ منتسب به مجتبی خامنه‌ای، در گفت‌وگو با تلویزیون دولتی ایران، با اشاره به توان موشکی جمهوری اسلامی هشدار داد که در صورت حمله به ایران، دامنهٔ جنگ «به اروپا خواهد رسید».

علی قلهکی، تحلیلگر نزدیک به جریان محافظه‌کار، نیز دیدگاه مشابهی مطرح کرد. او در شبکهٔ اجتماعی ایکس نوشت که تهدید به گسترش اهداف ایران به خارج از منطقه، احتمالاً به معنای قرار گرفتن اروپا در تیررس جمهوری اسلامی است.

قلهکی به کشورهایی مانند بریتانیا، ایتالیا، یونان و آلمان اشاره کرد که میزبان نیروهای نظامی آمریکا هستند و بخشی از شبکهٔ جهانی استقرار نیروها و پشتیبانی لجستیکی ارتش این کشور به شمار می‌روند.

رسانه‌های ایران نیز بیانیهٔ اخیر را نشانه‌ای از احتمال تغییر سیاست تهران دربارهٔ برد موشک‌هایش تفسیر کرده‌اند.

جمهوری اسلامی سال‌هاست اعلام می‌کند که برد موشک‌های خود را به دو هزار کیلومتر محدود کرده است. علی خامنه‌ای، رهبر پیشین جمهوری اسلامی، گفته بود که شخصاً این محدودیت را با وجود مخالفت برخی فرماندهان نظامی تعیین کرده است.

اکنون برخی رسانه‌ها احتمال می‌دهند که مجتبی خامنه‌ای، که از زمان حملات نهم اسفند و کشته شدن پدرش تاکنون در انظار عمومی ظاهر نشده است، قصد دارد این محدودیت را بردارد.

بیشتر در این باره:

«دستورات» منسوب به مجتبی خامنه‌ای؛ هر تهدیدی «بدون محدودیت جغرافیایی» پاسخ داده شود

خبرگزاری نیمه‌رسمی ایسنا در تفسیر بیانیهٔ اخیر نوشت که این اظهارات می‌تواند نشانهٔ بازتعریف محدودهٔ جغرافیایی حملات نیروهای مسلح و تغییر ملاحظات راهبردی حاکم بر سیاست موشکی ایران باشد.

باشگاه خبرنگاران جوان، وابسته به سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی، از این هم فراتر رفت و مدعی شد که فهرست اهداف نظامی ایران به‌روزرسانی شده و دامنهٔ بازدارندگی جمهوری اسلامی اکنون به «فراتر از منطقه» گسترش یافته است.

این رسانه با اشاره به اینکه آمریکا دست‌کم ۱۲۸ پایگاه و تأسیسات نظامی در ۵۱ کشور، از خاورمیانه تا اروپا، آفریقا و شرق آسیا دارد، نوشت که «پایگاه‌های متجاوزان در هر نقطه از جهان» اکنون در فهرست اهداف نیروهای مسلح ایران قرار گرفته‌اند.

دنی سیترینوویچ، پژوهشگر غیرمقیم اندیشکدهٔ شورای آتلانتیک، معتقد است تهران خود را برای پاسخ قاطع به حملهٔ احتمالی آمریکا و اسرائیل آماده می‌کند؛ حمله‌ای که بر اساس ارزیابی‌ها، انتظار می‌رود بسیار گسترده و شدید باشد.

او در شبکهٔ اجتماعی ایکس نوشت: «علاوه بر این، به نظر می‌رسد ایرانی‌ها در پی گسترش فهرست اهداف خود هستند تا تأسیساتی را نیز شامل شود که در حملات پیشین هدف قرار نگرفته بودند؛ از جمله زیرساخت‌های ارتباطی و دیگر تأسیسات راهبردی در کشورهای حاشیهٔ خلیج فارس.»

سیترینوویچ افزود: «اگر دور تازه‌ای از جنگ آغاز شود، ممکن است بسیار گسترده‌تر، طولانی‌تر و فرسایشی‌تر از چیزی باشد که واشینگتن انتظار دارد.»

با این حال، همهٔ ناظران معتقد نیستند که این تهدیدها لزوماً به معنای تغییر سیاست موشکی جمهوری اسلامی است.

روزنامهٔ اصلاح‌طلب اعتماد هشدار داده است که درخواست برای ساخت موشک‌های دوربردتر، برخورداری از توانایی فنی ساخت آن‌ها و تصمیم رسمی برای تغییر سیاست موشکی، سه موضوع متفاوت هستند.

جرمی بینی، تحلیلگر مسائل دفاعی خاورمیانه در شرکت اطلاعاتی بین‌المللی جینز (Janes)، برداشت دیگری از عبارت «بدون محدودیت جغرافیایی» دارد.

به گفتهٔ او، این عبارت ممکن است اساساً ارتباطی با برد موشک‌ها نداشته باشد.

بینی می‌گوید احتمال دارد ایران در حال حاضر با یک یا چند کشور عربی حاشیهٔ خلیج فارس توافق کرده باشد که خاک آن‌ها را هدف قرار ندهد و منظور از تهدید اخیر، احتمال کنار گذاشتن چنین محدودیتی باشد.

این تحلیلگر دفاعی معتقد است ایران «مدتی است» توانایی افزایش برد موشک‌های خود به بیش از دو هزار کیلومتر را دارد، زیرا با کاهش وزن کلاهک جنگی می‌توان برد موشک را افزایش داد.

به گفتهٔ او، محتمل‌ترین گزینه برای چنین تغییری موشک خرمشهر است که در سال ۲۰۱۷ رونمایی شد و به تعبیر بینی، «قدرتمندترین موشک» ایران به شمار می‌رود.

او در پاسخ کتبی به پرسش‌های رادیو اروپای آزاد/رادیو آزادی توضیح داد که برآورد می‌شود برد موشک خرمشهر در صورت استفاده از یک بخش بازگشتی به جو با وزن ۷۵۰ کیلوگرم، به سه هزار کیلومتر برسد. این بخش که کلاهک جنگی را حمل می‌کند، پیش‌تر در تصاویر منتشرشده از موشک خرمشهر مشاهده شده است.

بینی معتقد است محدودیت دو هزار کیلومتری برد موشک‌های ایران «تا حدی منطقی بود»، زیرا به سپاه پاسداران اجازه می‌داد تقریباً تمامی اهداف مورد نظر خود در منطقه را هدف قرار دهد، بی‌آنکه اروپا را تهدید کند؛ البته به‌استثنای قبرس و برخی جزایر یونان.

با این حال، برای هدف قرار دادن اروپای غربی، ایران باید برد موشک‌های خود را افزایش دهد.

به گفتهٔ این تحلیلگر، آشکارترین هدف نظامی در خارج از محدودهٔ دو هزار کیلومتری، پایگاه مشترک آمریکا و بریتانیا در دیه‌گو گارسیا، واقع در اقیانوس هند و در فاصلهٔ نزدیک به چهار هزار کیلومتری از خاک

ایران است.

بریتانیا اعلام کرده است که ایران روز ۲۹ اسفند ۱۴۰۴ تلاش کرده بود با موشک به این پایگاه حمله کند، اما موفق نشده بود.

با این حال، دست‌کم یکی از مقام‌های جمهوری اسلامی انجام چنین حمله‌ای را رد کرده است.

بیشتر در این باره:

نگرانی سرویس‌های اطلاعاتی غربی از «جنگ نامتقارن پنهان» ایران

این مطلب بخشی از:

بایگانی | ایران و آمریکا | فراتر از خبر

© ۲۰۲۶ تمام حقوق این وب‌سایت، بر اساس مقررات کپی‌رایت، برای رادیو فردا محفوظ است.